

Burgerlijk huwen in de kerk?

Herbestemming kerken gaat niet snel genoeg vooruit, vindt Dirk VAN MECHELEN (Open Vld)

- ▶ Van Mechelen pleit niet voor de onttrekking aan de eredienst van weinig gebruikte kerken
- ▶ Liever ziet hij kerken tegelijk dienstdoen voor eredienst en burgerlijke plechtigheden
- ▶ Zijn voorstel van resolutie daarover in Vlaams Parlement blijft wellicht een losse flodder

Lieve WOUTERS

Aan de vooravond van Open Monumentendag op 8 september pleitte gewezen erfgoedminister Dirk Van Mechelen er in een persbericht voor kerken open te stellen voor burgerlijke plechtigheden zoals huwelijken en uitvaarten. Hij kondigde aan een voorstel van resolutie in te dienen waarin hij de Vlaamse regering zou vragen „de nodige aanpassingen aan de regelgeving uit te voeren”.

Het idee werd Van Mechelen ingegeven uit bekommernis over de leegstand van kerken, zegt hij zelf. In Kapellen, waar de Open Vld-er burgemeester is, worden de vijf parochiekerken bestuurd door een diaken en bediend door de deken van de Noorderkempen. Aangezien de gemeente opdraait voor de tekorten in de begroting van de kerkfabrieken is zij vragende partij voor meer, en vooral winstgevend, activiteiten in de gebouwen.

Een kerk in Kapellen werd al onttrokken aan de eredienst en is nu in gebruik als podiumzaal. „Maar zo'n geslaagde herbestem-

ming vinden, is niet vanzelfsprekend”, meent Dirk Van Mechelen. „Waarom zou de overheid al niet in een vroeger stadium bij de invulling van kerkgebouwen kunnen betrokken worden? Is het niet beter om ontwijding en herbestemming te vermijden en te zoeken naar een win-winsituatie, waarbij kerken voor verschillende doeleinden kunnen worden gebruikt?”

Op het eerste gezicht misschien een logische redenering, maar het gebruik van religieuze gebouwen is toch om begrijpelijke redenen aan strikte regels gebonden. In zijn conceptnota uit 2011 over de toekomst van kerkgebouwen in Vlaanderen, die de herstructurering van parochies al in een stroomversnelling bracht, haalde Vlaams minister van Bestuurszaken Geert Bourgeois (N-VA) het Wetboek van Canoniek Recht aan: „In een gewijde plaats mag alleen toegelaten worden wat dienstig is voor de uitoefening of de bevordering van de eredienst.” In de richtlijnen die de bisschoppen in 2012 over de her- en nevenbestemming van kerkgebouwen publiceerden, herhalen ze dat niet-christelijke vieringen of rituelen er uitgesloten zijn.

Het Canoniek Recht stelt klaar en duidelijk dat niet-christelijke rituelen in een kerk uitgesloten zijn

Jan Jaspers van het departement Onroerend Kerkelijk Erfgoed (CRKC): „Volgens het principe van de scheiding tussen Kerk en Staat komt het nog altijd de Kerk toe om te beslissen welke activi-

teiten er in kerkgebouwen al dan niet kunnen plaatsvinden.”

Toch kan Jaspers niet ontkennen dat ook vandaag al heel wat niet-religieuze activiteiten, uitzonderlijk zelfs een burgerlijke uitvaart, plaatsvinden in een kerk. „Zolang sociale en culturele activiteiten niet in tegenspraak zijn met het religieuze karakter van het gebouw is er geen probleem. Dat de nevenbestemming van kerkgebouwen moeizaam verloopt, heeft ook te maken met het feit dat de overheid terugschrikt voor de kosten verbonden aan de vereiste herinrichting. Bovendien kunnen burgerlijke plechtigheden inderdaad uitzonderlijk, mits toestemming van de bisschop.”

Jaspers wijst nog op het vele praktische werk dat bij dergelijke activiteiten vaak komt kijken. „Vrijwilligers moeten de kerk openen, bewaken en sluiten – niet vanzelfsprekend. Ik vraag me bovendien af of niet- en andersgelovigen geïnteresseerd zijn om te komen huwen in een kerk, die toch bol staat van de christelijke symboliek. Of moet die dan worden weggehaald? En hoe zullen andere geloofsgroepen reageren op een wet die burgerlijke plechtigheden in religieuze ruimten mogelijk maakt?”

We spelen de vragen meteen door, maar blijven teleurgesteld wat de antwoorden betreft. Dirk Van Mechelen houdt het op: „Ik wil enkel het debat aangaan om kerken meer te gebruiken. Wie kan dat weigeren?”

Alles bijeen lijkt het idee van de liberale politicus niet veel meer dan een losse flodder. Zijn voorstel tot resolutie zal wellicht maar een korte babbel in de bevoegde commissie van het Vlaams Parlement opleveren.

STANDPUNT

Bert CLAERHOUT

Gods liefde is groter dan de zonde

„De paus die een mishandelde vrouw telefonisch moed debatteert over de kern van het geloof, die contact opneemt met een student die hem had geschreven over zijn bekommernis om werk te vinden... Tot vóór de verkiezing van Jorge Bergoglio tot paus Franciscus, op 13 maart, leek zo iets ondenkbaar. Sindsdien blijft de kerkleider de wereld verbazen, niet alleen met zijn innemende persoonlijkheid, maar ook als man van de vrede. De gedrevenheid waarmee hij onlangs de christelijke wereld aanspoorde om door vasten en gebed de wereldleiders op te roepen om af te zien van nog meer geweld in Syrië, dwong wereldwijd respect af.

Ook bij ons creëert Franciscus een nieuwe openheid. Zo stak *Het Laatste Nieuws* in de weekendeditie van 21-22 september de loftrumpet over de nieuwe paus. Een verslaggever op het Sint-Pietersplein in Rome was er zelfs in geslaagd de hand van de paus te drukken. Resultaat: een en al enthousiasme. Maar er is meer. In een interview met jezuïet Antonio Spadaro, de directeur van het Italiaanse tijdschrift *La Civiltà Cattolica* (de Nederlandse vertaling is te vinden op www.streventijdschrift.be), maakt Franciscus duidelijk dat het pausschap van hem geen ander mens heeft gemaakt. Met andere woorden, hij lijkt niet van plan tactische en diplomatieke redenen aan te wenden die afbreuk doen aan waar de Kerk volgens hem naartoe moet.

Voor paus Franciscus is de biechtstoel geen folterkamer, maar een ruimte voor barmhartigheid

Voor Franciscus is de Kerk het volk Gods dat in pijn en vreugde door de geschiedenis trekt. Vooral de pijn baart hem zorgen. „Ik beschouw de Kerk momenteel een beetje als een veldhospitaal na een veldslag”, zegt hij in *La Civiltà Cattolica*. „Het heeft geen zin een zwaargewonde te vragen naar zijn cholesterol- en suikergehalte. Je moet eerst de wonden helen, pas nadien kun je over de rest praten.” De paus benadrukt herhaaldelijk dat God in het leven van iedere mens aanwezig is, dus ook in dat van diegenen wier leven door drugs, ontucht of andere redenen tot een puinhoop is verworpen. Over het homohuwelijk, echtgescheidenen en anticonceptie, zegt de paus dat het kerkelijke standpunt genoegzaam bekend is, maar dat het niet nodig is daar voortdurend op te hameren. Belangrijker is dat we het hart van de mens die voor ons staat, aanwakkeren voor de Blijde Boodschap.

„Iemand vroeg me ooit of ik homoseksualiteit goedkeur”, vertelt Franciscus. De paus antwoordde met de vraag: „Als God naar een homo kijkt, keurt Hij zijn of haar bestaan dan goed met liefde, of verwert Hij die persoon door hem of haar te veroordelen?” Voorts stelt Franciscus nog dat hij nooit ‘rechts’ is geweest. Als jezuïetenoverste in Argentinië kwam hij misschien autoritair over – wat hij wijt aan zijn toenmalige jeugdige leeftijd – maar als paus wil hij werk maken van een degelijk overlegmodel en van collegiale structuren. Veel van wat nu in Rome wordt beslist, kan volgens hem door lokale bisschoppenconferenties worden geregeld. Hij wijst erop dat de rol van de vrouw cruciaal is voor de toekomst van de Kerk en tot slot geeft hij ook de christelijke media een boodschap mee. Ze moeten grensgebieden aftasten en daarover moedig verslag uitbrengen.

De openhartigheid waarmee Franciscus over het geloof praat, is hoopvol. Net als de vaststelling dat zijn voornemen om het bestuur van de Kerk te hervormen er alleen maar sterker op wordt. Het grote verschil met vroeger is echter de pastorale aanpak. Terwijl Rome de voorbije decennia geen kans onbenut liet om de gelovigen op hun zwakheden te wijzen en de puntjes op de i te zetten, onderstreept Franciscus dat God werkt in ieder van ons. Dat houdt in dat we Hem ruimte moeten gunnen en dat we nederig moeten blijven als we anderen terechtwijzen. Voor Franciscus is de biechtstoel geen folterkamer, maar een ruimte voor barmhartigheid waarin de Heer ons stimuleert het voortaan beter te doen. Gods liefde is nu eenmaal groter dan de zonde. ”

Kerkgebouwen worden nu al vaak gebruikt voor andere activiteiten dan de eredienst, maar burgerlijke plechtigheden zijn voor de bisschoppen een brug te ver. © Frank Bahn Müller